

सहसंचालक, तंत्रशिक्षण, विभागीय कार्यालय, अमरावती.

शासकीय तंत्रनिकेतन परिसर, गाडगेनगर, अमरावती.

Email :-roamravati@dtmaharashtra.gov.in

Web :- www.jdroamt.org

Phone :- 0721- 257 3027, 2572577

Fax :- 0721- 257 7913

महत्वाचे

जा.क्रमांक.: - विकााशिक्षण/२०२४/ ११२

प्रति,

दिनांक :- १८ JAN 2024

प्राचार्य,

सर्व तंत्रशिक्षण संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील संस्था,
अमरावती विभाग, अमरावती.

विषय :- शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करीताच्या विद्यमान संस्थेतील AICTE तसेच PCI या शिखर संस्थांच्या
अधिपत्याखालील अभ्यासक्रमांच्या व प्रस्तावित नवीन संस्थेच्या मान्यता प्रक्रियेबाबत.

संदर्भ :-१) अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद व फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांच्या शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करीताच्या
मान्यता प्रक्रिये संदर्भातील अधिसूचना / जाहिर सूचना / परिपत्रके.
२) शासन पत्र क्रमांक बैठक-२०२४/प्र.क्र.०२/विशि-३ दिनांक १२/०१/२०२४.

उपरोक्त संदर्भाय विषयास अनुसरुन आपणास कळविण्यात करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करीताच्या
विद्यमान संस्थेतील AICTE तसेच PCI या शिखर संस्थांच्या अधिपत्याखालील अभ्यासक्रमांच्या व प्रस्तावित नवीन संस्थेच्या
मान्यता प्रक्रियेबाबतचे संदर्भाय पत्र / परिपत्रक या कार्यालयास प्राप्त झाले आहे. सदरहू पत्र / परिपत्रक सोबत जोडलेले आहे.

सोबत जोडलेल्या पत्र / परिपत्रकाचे अवलोकन करावे व सदर पत्रात दिलेल्या सुचनेप्रमाणे आवश्यक कार्यवाही
करावी.

सहपत्र :- संदर्भाय पत्र.

(डॉ. वि. र. मानकर)
प्र.सहसंचालक तंत्रशिक्षण,
अमरावती.

प्रत :- प्रोग्रामर, तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय, अमरावती यांना संकेतस्थळावर टाकण्यासाठी.

महाराष्ट्र शासन

तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य

३, महापालिका मार्ग, पत्र पेटी क्र. १९६७, मुंबई ४०० ००९.

दूरध्वनी क्र. ०२२-६८५९७४६५/४९२/४४२

ई-मेल - desk2@dtetmaharashtra.gov.in, वेबसाईट: <https://dte.maharashtra.gov.in>

परिपत्रक :

क्रमांक: २/एनजीसी/मान्यता/एआयसीटीई_पीसीआय/२०२४/२३

दिनांक : १५ JAN 2024

प्रति,

प्राचार्य,

AICTE तसेच PCI या शिखर संस्थांच्या अधिपत्याखालील

अभ्यासक्रमाच्या सर्व विद्यमान / प्रस्तावित नवीन संस्था,

महाराष्ट्र राज्य

विषय :- शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करीताच्या विद्यमान संस्थेतील AICTE तसेच PCI या शिखर संस्थांच्या अधिपत्याखालील अभ्यासक्रमांच्या व प्रस्तावित नवीन संस्थेच्या मान्यता प्रक्रियेबाबत.....

संदर्भ: १) अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद व फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांच्या शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करिताच्या मान्यता प्रक्रिये संदर्भातील अधिसूचना / जाहीर सूचना / परिपत्रके
२) शासन पत्र क्रमांक बैठक-२०२४/प्र.क्र.०२/विशि-३ दिनांक १२ जानेवारी २०२४

अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद व फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांनी अधिसूचना / जाहीर सूचना / परिपत्रका द्वारे शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करीताच्या नवीन संस्था/अभ्यासक्रम इत्यादीच्या मान्यता प्रक्रियेसंदर्भातील अटी, शर्ती, मानके व मान्यता प्रक्रियेचे वेळापत्रक प्रसिद्ध केले आहे व त्या संबंधीचे Approval Process Handbook प्रसिद्ध केले आहे. या शिखर परिषदांच्या अधिपत्याखाली येणा-या संस्थांतील अभ्यासक्रमांच्या व प्रस्तावित नवीन संस्थेच्या मान्यता प्रक्रियेबाबत प्राधिकरणाच्या आवश्यकतेनुसार शासनाच्या ना हरकत प्रमाणपत्र /शासन मान्यतेकरिता खालील प्रमाणे प्रस्ताव संबंधित विभागीय कार्यालयांकडे सादर करण्यात यावेत.

अ) अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेच्या अखत्यारीत येणा-या अभ्यासक्रम/संस्थांकरिता

अ.क्र.	अर्जाचा प्रकार
१	नविन तांत्रिक संस्था सुरु [Setting up a new Technical Institution]
२	संस्था बंद करून तेथे नवीन व्यावसायिक अभ्यासक्रमाची संस्था सुरु करणे [Institution applied for Closure of the Institution for starting of a new Technical Institution in the same premises in the same year]
३	पदविका पातळीच्या संस्थेचे पदवी पातळीच्या संस्थेत रुपांतरण आणि त्याउलट करणे. [Conversion of Diploma Level into Degree Level and vice-versa]
४	विद्यमान संस्थेत नवीन विद्याशाखा (Programme) / स्तर (Level) सुरु करणे. [To start New Programme / Level in the existing Institutions]
५	साईट / लोकेशन मध्ये बदल करणे.[Change of Site / Location]

सहसंचालक, तंत्र शिक्षण,
विभागीय कार्यालय, अमरावती

FABUDAGE2024-25 Approval Process/AICTE Circular regarding New Institute_Course of AICTE and PCI.docx

प्राप्तक्र. २२८...दिनांक १६.०१.२४

६	संस्था बंद करणे [Closure of the Institution]
७	महिला संस्थेचे को-एज्युकेशन मध्ये परिवर्तन व त्याउलट [Conversion of Women's Institution into Co-ed Institution and vice-versa]
८	ट्रस्ट / सोसायटी / कंपनीच्या नावात/ पत्त्यात बदल करणे [Change in the Name / Address of the Trust / Society / Company]

ब) फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांच्या अखत्यारीत येणा-या अभ्यासक्रम/संस्थांकरिता

१.	नवीन बी. फार्मसी अभ्यासक्रमाची संस्था सुरु करणे [New B. Pharmacy Institute]
२.	नवीन बी. फार्मसी अभ्यासक्रम सुरु करणे [Introduction of B. Pharmacy New Course]
३.	संस्थेच्या नावात बदल करणे [Change in Name of Institution (applicable for B. Pharm)]
४.	संस्थेचा पत्ता / ठिकाण बदल करणे [Change of address / Location of Institution (applicable for B. Pharm)]
५.	अभ्यासक्रम बंद करणे [Closure of course (applicable for B. Pharm)]
६.	संस्था बद करणे [Closure of institution (applicable for B. Pharm)]
७.	ट्रस्ट च्या नावात बदल करणे [Change in Name of trust (applicable for B. Pharm)]
८.	नवीन डी फार्मसी अभ्यासक्रम/ नवीन संस्था सुरु करणे [New D. Pharmacy Institute/ Introduction of D. Pharmacy New Course]

राज्यातील विद्यमान AICTE तसेच PCI या शिखर संस्थांच्या अधिपत्याखालील प्रस्तावित नवीन संस्था व विद्यमान संस्थांपैकी ज्या संस्था संदर्भीय अधिसूचना / जाहीर सूचना / परिपत्रकानुसार AICTE तसेच PCI नवी दिल्ली यांचेकडे अर्ज करणार आहेत, अशा संस्थांनी शासनाची मान्यता/ शासनाचे ना-हरकत प्रमाणपत्रासाठीचा प्रस्ताव दि. २२.०२.२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये निर्धारीत केलेले नोंदणी शुल्क भरलेल्या पावतीसह तात्काळ संबंधित सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालये यांचेकडे सादर करावा.

अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद / फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांनी निर्धारित केलेल्या मानकांप्रमाणे संस्थेकडे पूर्णपणे सदयःस्थितीत वापरायोग्य सोयीसुविधा असतील तसेच समुचित प्राधिकरणाने निर्धारित केलेली व सक्षम प्राधिका-यांनी निर्गमित केलेली प्रमाणपत्रे उपलब्ध असतील तरच संस्थांनी आपले प्रस्ताव विभागीय कार्यालयांकडे सादर करावेत. तसेच शासनाची मान्यता/ शासनाचे ना हरकत प्रमाणपत्रासाठी प्रस्ताव सादर करण्यास विलंब झाल्यास त्याची सर्वरच्वी जबाबदारी संबंधित संस्थांची राहील याची नोंद घेण्यात यावी.

(डॉ. विनोद मोहितकर)
संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

प्रत: सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागीय कार्यालय, मुंबई, नाशिक, पुणे, छत्रपती संभाजीनगर, अमरावती व नागपूर -त्यांना कळविण्यात येते की, सदर परिपत्रक त्यांचे कार्यक्षेत्रातील विद्यमान AICTE तसेच PCI या शिखर संस्थांच्या अधिपत्याखालील संस्थाना आपले स्तरावरुन अग्रेषित करावे.

महाराष्ट्र शासन

तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य

३, महापालिका मार्ग, पत्र पेटी क्र. १९६७, मुंबई ४०० ००९.

दूरध्वनी क्र. ०२२-६८५९७६५/४५०/४४७

ई-मेल - desk2 @dtemaharashtra.gov.in वेबसाइट: <https://dte.maharashtra.gov.in>

तात्काल

क्रमांक: २ /एनजीसी/ नवीन संस्था_अभ्यासक्रम/२०२४/२२

दिनांक: १५ JAN 2024

प्रति,
सहसंचालक,
तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय,
मुंबई, पुणे, नाशिक, छत्रपती संभाजीनगर, अमरावती, नागपूर

विषय: अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद व फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांच्या मानकाप्रमाणे नवीन संस्था/नवीन अभ्यासक्रम इ. सुरु करण्याबाबतच्या प्रस्तावांची काटेकोरपणे तपासणी करून प्राधिकरणाच्या आवश्यकतेनुसार शासनाच्या ना हरकत प्रमाणपत्र /शासन मान्यतेकरिता संस्थांचे प्रस्ताव संचालनालयास सादर करणे बाबत..

संदर्भ: १) अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद व फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांच्या शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करिताच्या मान्यता प्रक्रिये संदर्भातील अधिसूचना / जाहीर सूचना / परिपत्रके
२) शासन पत्र क्रमांक बैठक-२०२४/प्र.क्र.०२/विशि-३ दिनांक १२ जानेवारी २०२४

वरील विषयाबाबत कळविण्यात येते की, अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद व फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांनी अधिसूचना / जाहीर सूचना / परिपत्रका द्वारे शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करीताच्या नवीन संस्था/अभ्यासक्रम इत्यादीच्या मान्यता प्रक्रियेसंदर्भातील अटी, शर्ती, मानके व मान्यता प्रक्रियेचे वेळापत्रक प्रसिद्ध केले आहे व त्या संबंधीचे Approval Process Handbook प्रसिद्ध केले आहे. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० च्या संदर्भातील नवी दिल्ही येथे होणाऱ्या सेमिनार बाबत तसेच या विभागातील विविध विषयांबाबत दिनांक ०५ जानेवारी २०२४ रोजी मा. मंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीचे इतिवृत्त संदर्भीय पत्र क्रमांक २ अन्वये आवश्यक त्या कार्यवाहीस्तव प्राप्त झाले आहे.

त्या अनुषंगाने कळविण्यात येते की, अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषद / फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांच्या अखत्यारीतील नवीन संस्था / नवीन अभ्यासक्रमाचे धोरण ठरविण्याबाबत अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद व फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया या दोन्ही प्राधिकरणाच्या निकषांची काटेकोर तपासणी करून त्यांची पूर्तता करणाऱ्या संस्थांच्या प्रस्तावांची शिफारस प्राधिकरणाच्या आवश्यकतेनुसार शासनाच्या ना-हरकत प्रमाणपत्राकरीता तथा मान्यतेकरिता करावी असे निर्देश मा. मंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांनी दिले आहेत. सदर

सहसंचालक, तंत्र शिक्षण,
विभागीय कार्यालय, अमरावती

F:\BUDAGE\2024-25\Approval Process\AICTE\Circular regarding New Institute_Course of AICTE and PCI.docx

आदेश क्र. २२९, दिनांक १६.०१.२०२४

निर्देशाच्या अनुषंगाने आपल्या विभागात प्राप्त होणा-या नवीन संस्था/अभ्यासक्रम इत्यादीना शासनाचे ना हरकत प्रमाणपत्र/शासन मान्यता देण्यासंबंधीचे प्रस्तावावर खालील प्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

१. अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद तसेच फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांच्या जाहिरातीस अनुसरुन विना अनुदान तत्वावर पदविका, पदवी, पदव्युत्तर पदवी, पदव्युत्तर / पदविकोत्तर पदविका या स्तरावरील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या संस्था / महाविद्यालयातील विविध प्रस्तावांसाठी दिनांक २२.०२.२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये नोंदणी शुल्क निर्धारीत केलेले आहे. त्यानुसार आपल्याकडे प्राप्त होणा-या प्रस्तावांच्या अनुषंगाने नोंदणी शुल्क संस्थेकडून जमा करून घेण्यात यावे. ज्या संस्था नोंदणी / तपासणी शुल्क भरणार नाहीत, अशा संस्थाच्या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने कोणतीही कार्यवाही करण्यात येणार नाही व त्यास संबंधित संस्था / ट्रस्ट सर्वस्वी जबाबदार राहील याची आपल्या स्तरावरुन संबंधितांना जाणीव करून देण्यात यावी.
२. अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेचे APH २०२४-२७ तसेच फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांच्या APH २०२४-२५/SIF २०२४-२५ मधील तरतुदीनुसार अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेस आणि फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांना खालील प्रस्तावांसाठी आवश्यकतेनुसार शासन ना-हरकत प्रमाणपत्र / शासन मान्यता द्यावयाची आहे. करिता, या प्रस्तावांसाठी त्रिसदस्यीय समिती गठित करून समिती मार्फत प्रत्यक्ष तपासणी करून आपले अभिप्रायासह संचालनालयास तात्काळ सादर करण्यात यावेत.

अ) अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेच्या अखत्यारीत येणा-या अभ्यासक्रम/संस्थांकरिता

अ.क्र.	अर्जाचा प्रकार
१	नवीन तांत्रिक संस्था सुरु [Setting up a new Technical Institution]
२	संस्था बंद करून तेथे नवीन व्यावसायिक अभ्यासक्रमाची संस्था सुरु करणे [Institution applied for Closure of the Institution for starting of a new Technical Institution in the same premises in the same year]
३	पदविका पातळीच्या संस्थेचे पदवी पातळीच्या संस्थेत रुपांतरण आणि त्याउलट करणे. [Conversion of Diploma Level into Degree Level and vice-versa]
४	विद्यमान संस्थेत नवीन विद्याशाखा (Programme) / स्तर (Level) सुरु करणे. [To start New Programme / Level in the existing Institutions]
५	साईट / लोकेशन मध्ये बदल करणे. [Change of Site / Location]
६	संस्था बंद करणे [Closure of the Institution]
७	महिला संस्थेचे को-एज्युकेशन मध्ये परिवर्तन व त्याउलट [Conversion of Women's Institution into Co-ed Institution and vice-versa]
८	ट्रस्ट / सोसायटी / कंपनीच्या नावात/ पत्त्यात बदल करणे [Change in the Name / Address of the Trust / Society / Company]

ब) फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांच्या अखत्यारीत येणा-या अभ्यासक्रम/संस्थांकरिता

१.	नवीन बी. फार्मसी अभ्यासक्रमाची संस्था सुरु करणे [New B. Pharmacy Institute]
२.	नवीन बी. फार्मसी अभ्यासक्रम सुरु करणे [Introduction of B. Pharmacy New Course]
३.	संस्थेच्या नावात बदल करणे [Change in Name of Institution (applicable for B. Pharm)]
४.	संस्थेचा पत्ता / ठिकाण बदल करणे

	[Change of address / Location of Institution (applicable for B. Pharm)]
५.	अभ्यासक्रम बंद करणे [Closure of course (applicable for B. Pharm)]
६.	संस्था बंद करणे [Closure of institution (applicable for B. Pharm)]
७.	ट्रस्टच्या नावात बदल करणे [Change in Name of trust (applicable for B. Pharm)]
८.	नवीन डी फार्मसी अभ्यासक्रम/ नवीन संस्था सुरु करणे [New D. Pharmacy Institute/ Introduction of D. Pharmacy New Course]

३. परिच्छेद क्रमांक २ मध्ये नमूद केलेल्या प्रस्तावांची तपासणी करण्यासाठी आपल्या स्तरावर त्रिसदस्यीय तपासणी समिती नेमण्यात यावी. सदर समितीमध्ये स्थापत्य अभियांत्रिकी किंवा उपयोजित यंत्रशास्त्र किंवा आर्किटेक्चर विभागातील विभाग प्रमुख/प्राध्यापक/सहयोगी प्राध्यापक अशा एका सदस्याचा समावेश करण्यात यावा व सदर समितीने अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेचे APH २०२४-२७ तसेच फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांच्या APH २०२४-२५/SIF २०२४-२५ मधील मानकांप्रमाणे जमीनीचे सर्व संबंधित कागदपत्रे, उदाहरणार्थ ७/१२ चा उतारा, सर्व नं., बिगरशेती प्रमाणपत्र, लँड युज सर्टिफिकेट, सक्षम प्राधिका-याने प्रमाणित केलेले बांधकाम नकाशे, बांधकाम परवाना, बांधकाम पुर्णत्वाचे प्रमाणपत्र, भोगवटा प्रमाणपत्र, अग्नी व सुरक्षा प्रमाणपत्र, स्ट्रक्चरल ऑडिटरचे प्रमाणपत्र इ. सर्व कागदपत्रांची पडताळणी संबंधित मूळ कागदपत्रावरून प्रत्यक्ष करावी. त्यानुसार संबंधित जागा, इमारत, बांधकाम, निधी, यंत्रसामुद्री व इतर सोयी-सुविधा अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेचे APH २०२४-२७ तसेच फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांच्या APH २०२४-२५/SIF २०२४-२५ मध्ये निर्धारित केलेल्या मानकानुसार सदर सोयी-सुविधा उपलब्ध असल्याबाबत तपासणी करून समितीच्या व आपल्या स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह या संचालनालयास सादर करण्यात यावेत.
४. कोणत्याही परिस्थितीत अपुर्ण, त्रुटीयुक्त प्रस्ताव पाठविण्यात येऊ नयेत. अपुर्ण / त्रुटीयुक्त प्रस्ताव असल्यास तात्काळ आपले स्तरावरून संबंधित संस्थेस त्याबाबत लेखी कळवून आपले स्तरावरून निकाली काढण्यात यावेत. तसेच कोणत्याही प्रस्तावाबाबत कागदपत्र सादर करणे किंवा अन्य अटींच्या अधिन राहून शिफारशी सादर न करता फक्त परिपुर्ण प्रस्ताव आपल्या स्वयंस्पष्ट शिफारशीसह सादर करण्यात यावेत.
५. उपरोक्त प्रस्ताव या कार्यालयाकडे पुढील कार्यवाहीसाठी अग्रेषित करतांना परिपुर्ण प्रस्तावच संचालनालयास सादर करण्यात येतील याची दक्षता घ्यावी. अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद व फार्मसी कौन्सिल ऑफ इंडिया यांनी निर्धारित केलेल्या मानकांप्रमाणे संस्थेकडे पूर्णपणे सदयःस्थितीत व्युपरायोग्य सोयीसुविधा असतील तसेच समुचित प्राधिकरणाने निर्धारित केलेली व सक्षम प्राधिका-यांनी निर्गमित केलेली प्रमाणपत्रे उपलब्ध असतील तरच आपल्या व समितीच्या स्वयंस्पष्ट अभिप्रायांसह व शिफारशीसह प्रस्ताव शासन मान्यतेस्तव संचालनालय स्तरावर किंवा शासनस्तरावर प्रस्तावामध्ये कांही त्रुटी / वावगे आढळल्यास आपणास, व समिती सदस्यांना व्यक्तिशः जबाबदार ठरविण्यात येईल याची नोंद घ्यावी व ही बाब समिती सदस्यांच्या आदेशात नमूद करून त्यांच्याही निर्दर्शनास आणून देण्यात यावी.

कोणत्याही परिस्थितीत अपूर्ण व त्रुटी असलेले प्रस्ताव मान्यतेस्तव सादर करु नयेत याची दक्षता घ्यावी.

प्राप्त प्रस्तावांबाबत आपले स्तरावरुन कार्यवाही झाल्यानंतर संबंधित संरथांचे प्रस्ताव, तपासणी अहवाल आपल्या स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह पदविका अभ्यासक्रमाचे प्रस्ताव कार्यासन क्रमांक १० आणि पदवी तसेच पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमाचे प्रस्ताव कार्यासन क्रमांक २ कडे खास दुतामार्फत या संचालनालयास निश्चितपणे व तात्काळ उपलब्ध करून घावेत.

(डॉ.विनोद मोहितकर)
संचालक, तंत्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

प्रत : संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ, मुंबई यांना माहिती व आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी